



Міжнародний гуманітарний університет
Факультет менеджменту, готельно-ресторанної справи
та туризму
Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи методології та організації
наукових досліджень

Галузь знань 18 «Виробництво та технології»
Спеціальність 181 «Харчові технології»
Назва освітньої програми Ресторанні технології
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
професор кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу, д.е.н., доцент Каламан Ольга Борисівна	093-501-09-66	kalaman.olga@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Основи методології наукових досліджень базуються на сумі знань, отриманих в ході вивчення філософії, вищої математики, інформаційних та комунікативних технологій за програмою вищої освіти. Дисципліна «Основи методології та організації наукових досліджень» виконує методологічну і методичну функції по відношенню до всіх дисциплін бакалаврської програми як ефективний засіб здійснення наукових досліджень у всіх областях економічних знань. Стрімке підвищення ролі науки в сучасному світі вимагає від майбутнього фахівця значного рівня теоретичних знань і практичних умінь у проведенні наукових досліджень і їхньої ефективної організації. Ухвалення адекватних управлінських рішень стає можливим тільки завдяки використанню великих обсягів накопичених знань, які можуть бути задіяні в процесі проведення і впровадження наукових досліджень. Для майбутнього фахівця з ресторанних технологій важливими стають уміння організувати науково-дослідницьку діяльність та ефективно використовувати вже відомі наукові напрацювання.

Метою даного курсу є познайомити студентів бакалавріата з необхідними основами інструментів та методів проведення наукових та дослідницьких робіт в області різних економічних процесів і явищ.

Завданнями освоєння дисципліни «Основи методології та організації наукових досліджень» відповідно до загальних цілей основної професійної освітньої програми є: засвоєння здобувачами основ знань про методи проведення наукових досліджень; вивчення основних праць провідних методологів теоретичних і прикладних наук минулого і сьогодення; формування у здобувачів основ наукового уявлення про методи збору, обробки, аналізу та подання інформації у наукових дослідженнях.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Основи методології та організації наукових досліджень» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 5. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні компетентності

СК 8. Здатність проводити дослідження в умовах спеціалізованих лабораторій для вирішення прикладних задач.

Навчальна дисципліна «Основи методології та організації наукових досліджень» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (РН)**, передбачених освітньою програмою:

ПРН 1. Знати і розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі харчових технологій.

ПРН 2. Виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

ПРН 3. Уміти застосовувати інформаційні та комунікаційні технології для інформаційного забезпечення професійної діяльності та проведення досліджень прикладного характеру.

ПРН 4. Проводити пошук та обробку науково-технічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань.

ПРН 18. Мати базові навички проведення теоретичних та/або експериментальних наукових досліджень, що виконуються індивідуально та/або у складі наукової групи.

ПРН 28. Розробляти концепції та проекти закладів ресторанного господарства з урахуванням регіонального аспекту та стратегічних пріоритетів України.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
6	180	30 / 10	30 / 10	120 / 160	1	2	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Наука і наукові дослідження в сучасному світі.	21	2	4	15	22	1	1	20
Тема 2. Методологія і методи наукових досліджень.	23	4	4	15	22	1	1	20
Тема 3. Технологія наукового дослідження.	21	4	2	15	13	2	1	10
Тема 4. Інформаційне забезпечення наукового дослідження.	23	4	4	15	13	1	2	10
Тема 5. Академічна доброчесність та плагіат.	18	4	4	10	22	1	1	20
Тема 6. Теоретичні та експериментальні дослідження	21	4	2	15	22	1	1	20
Тема 7. Бібліографічний апарат наукових досліджень.	21	4	2	15	22	1	1	20
Тема 8. Кваліфікаційна бакалаврська робота: вимоги до оформлення та захист.	16	2	4	10	22	1	1	20
Тема 9. Підготовка та написання тез конференцій та наукових статей.	16	2	4	10	22	1	1	20
Усього годин	180	30	30	120	180	10	10	160
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЕКЗАМЕН								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання освітньої компоненти, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації з вирішення задач, індивідуальних завдань тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою. Для вирішення задач курсу використовується програма Microsoft Excel.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів з вивчення дисципліни «Основи методології та організації наукових досліджень» включено:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою, відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять, робота в малих групах.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.

6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань.

7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Наука і наукові дослідження в сучасному світі Реферат <ol style="list-style-type: none">1. Суть наукового пізнання, знання та наукового дослідження.2. Етапи становлення і розвитку науки.3. Поняття, цілі і функції науки.4. Чинники розробки наукової теорії (ідея, принципи, категорії, тлумачення, поняття, гіпотези, наукова теорія5. Структурні елементи науки, їх характеристика.6. Наука як система знань.7. Класифікація наук.8. Наукові дисципліни.9. Наукова діяльність.10. Види наукової діяльності (науково-дослідна; науково-організаційна; науково-педагогічна; науково-інформаційна та ін.).	15	20
2	Тема 2. Методологія і методи наукових досліджень Реферат <ol style="list-style-type: none">1. Теоретичні та методологічні принципи науки.2. Поняття методології в наукових дослідженнях.3. Функції методології в наукових дослідженнях.4. Види методології (філософська, загальнонаукова, частково-наукова).5. Методи (діалектико-матеріалістичний, аналітичний і синтетичний, ймовірнісно-статистичний, індуктивний, аналогія, методи експериментальних досліджень) і техніка наукових досліджень.6. Науковий метод.7. Наукова теорія та підходи до її визначення (гносеологічний, логічний, методологічний).8. Загальні методи пізнання: методи емпіричного дослідження; методи теоретичного дослідження; методи, що можуть бути застосовані на емпіричному і теоретичному рівнях.	15	20

3	Тема 3. Технологія наукового дослідження <u>Реферат</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття організації та технології наукових досліджень, їх планування і ефективність. 2. Організаційні стадії науково-дослідного процесу і їх алгоритм. 3. Розробка програми наукового дослідження і її алгоритм. 4. Основні етапи науково-дослідних робіт. 5. Вимоги до обраної теми наукового дослідження. 6. Робоча гіпотеза. 7. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження. 8. Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень.. 	15	10
4	Тема 4. Інформаційне забезпечення наукового дослідження <u>Реферат</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. 2. Джерела науково-технічної інформації. 3. Класифікація наукових документів, їх структура і призначення. 4. Методи пошуку, збору, систематизації та інтерпретації наукової інформації. 5. Оформлення результатів інформаційного пошуку. 6. Електронний пошук наукової інформації. 	15	10
5	Тема 5. Академічна доброчесність та плагіат <u>Реферат</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема плагіату та академічної доброчесності. 2. Форми запозичень текстів. 3. Класифікація видів плагіату. 4. Методи боротьби з плагіатом. 	10	20
6	Тема 6. Теоретичні та експериментальні дослідження <u>Реферат</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цілі і методи теоретичного дослідження. 2. Математичні методи та моделі в дослідженнях. 3. Типи, завдання та класифікація експериментів. 4. Методологічні основи експерименту. 	15	20
7	Тема 7. Бібліографічний апарат наукових досліджень <u>Реферат</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правила складання бібліографічного опису для списків літератури і джерел. 2. Приклади бібліографічного опису окремих видів документів. 	15	20

	3. Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових та навчальних робіт. 4. Методика підготовки та оформлення публікацій..		
8	Тема 8. Кваліфікаційна бакалаврська робота: вимоги до оформлення та захист Реферат 1. Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт. 2. Реферати, курсові, кваліфікаційні роботи. 3. Поняття бакалаврської роботи та її підготовка. 4. Основні етапи підготовки та захисту бакалаврської роботи. 5. Розробка плану бакалаврської роботи. 6. Підготовка тексту бакалаврської роботи та її оформлення. 7. Список використаної літератури..	10	20
9	Тема 9. Підготовка та написання тез конференції, наукової статті Реферат 1. Види наукових публікацій. Видання. 2. Монографія. 3. Наукова стаття та основні вимоги до її оформлення, структура. 4. Збірник наукових праць. 5. Мова та стиль наукового дослідження.	10	20
Усього		120	160

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю		Складові оцінювання
поточний контроль, який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання самостійних робіт та індивідуального завдання; вирішення завдань; проведення консультацій та відпрацювань.		50%
підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення екзамену.		50%
Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; індивідуальне опитування; робота у малих групах; розв'язання ситуаційних завдань і рішення задач; самостійна робота; тестування; індивідуальне завдання; екзамен	

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛКУ

Денна форма навчання
Поточний контроль

Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять, тестування	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Виконання ситуаційних завдань і задач за заданою тематикою	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка виконання завдань тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Виконання індивідуального завдання	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) індивідуального завдання	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
<i>Підсумковий контроль екзамен / залік</i>			50
Всього балів			100

Заочна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт (завдань) за заданою тематикою	-//-	Перевірка контрольних робіт, (завдань)	15
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка індивідуального завдання	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка виконання завдань тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка індивідуального завдання	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) індивідуального завдання під час ІКР	10
Разом балів за поточний контроль			50
<i>Підсумковий контроль - екзамен</i>			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

9. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для екзамену / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	
1-34 (2)	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2014. 180 с.
2. Колесников О. В. Основи наукових досліджень. 2-ге вид. випр. та доп. навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
3. Чернілевський Д.В. Методологія наукової діяльності: навч. посіб. Вінниця: Вид-во АМСКП, 2010. 484 с.
4. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: НТУУ «КПІ», 2013. 262 с.
5. Кузнецов Ю. М. Патентознавство та авторське право: підручник. Київ: Кондор, 2005. 428с.
6. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності. Київ: Цент навчальної літератури, 2006. 278 с.
7. Zlotenko B. Methodology of modern scientific research with the basics of intellectual property: textbook. Kyiv : KNUTD, 2021. 155 с.

Допоміжна

1. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава: Оріяна, 2012. 183 с.
2. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Кондор, 2006. 206 с.
3. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ: Знання, 2006. 307с.

4. Каламан О. Б., Пурцхванідзе О. В., Мандрикін Д. В. Розроблення методології стратегії розвитку виноробних підприємств. Причорноморські економічні студії. 2020. № 56. С. 58-64.
5. Kalaman O. B., Purtskhvanidze O. V., Levchuk Y. S. Methodology formation of enterprise financial strategy basis on existing models analysis. Економіка харчової промисловості. 2020. № 3 (12). С. 33-41.
6. Лагодієнко В. В., Каламан О. Б., Пурцхванідзе О. В. Особливості методології наукового дослідження сфери управління. Бізнес-навігатор. 2020. № 5 (61). С. 76-82.
7. Каламан О. Б., Скрібанс В. Мандрикін Д. В. Методологія формування показників ефективності стратегічних управлінських рішень на промислових підприємствах. Економічні інновації. 2021. Т.23. Вип.2 (79). С. 87-96.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотеки в Україні: [http:// www. library. univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3](http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3).
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>.
3. Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html>.
4. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014. 142 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Burhu_Yurii/Metodolohiia_i_orhanizatsiia_naukovykh_doslidzhen.pdf.
5. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с. URL: <http://dspace.knau.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/558/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%8C.pdf>
6. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с. URL: https://agro.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/20201113_100711.pdf